

Trends en dilemma's bij toetsen en beoordelen in Hoger onderwijs

Citation for published version (APA):

Joosten-ten Brinke, D. (2013). *Trends en dilemma's bij toetsen en beoordelen in Hoger onderwijs*.

Document status and date:

Published: 21/01/2013

Document Version:

Peer reviewed version

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

<https://www.ou.nl/taverne-agreement>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

pure-support@ou.nl

providing details and we will investigate your claim.

Downloaded from <https://research.ou.nl/> on date: 03 Dec. 2021

Open Universiteit
www.ou.nl

Trends en dilemma's

bij toetsen en beoordelen in het Hoger onderwijs

Desirée Joosten-ten Brinke

Open universiteit

Fontys lerarenopleiding Tilburg

26 maart 2012, presentatie Onderwijs Inspectie

Centre for Learning Sciences and Technologies
celstec.org

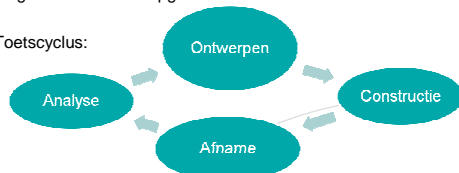

Toetsen en beoordelen

Toetsen: keuze voor instrumenten om op een systematische manier te meten

Beoordelen: het toekennen van een waarde aan een meting op grond van vooraf opgestelde criteria.

Toetscyclus:

Fontys Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen

CELSTEC
celstec.org

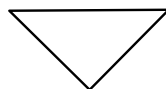

Constructive alignment

Leerdoelen, instructie en toetsing moeten op elkaar afgestemd zijn (Biggs, 1996)

interpretaties

observaties

cognities

Pellegrino, Chudowsky, & Glaser, 2001

Assessment triangle

Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen

CELSTEC
celstec.org

Formatief en summatief beoordelen

	Summatieve functie	Formatieve functie
Assessment OF Learning	X	x
Assessment FOR Learning	x	X

X = Primaire doel; x = secundair doel (Bennett, 2011)

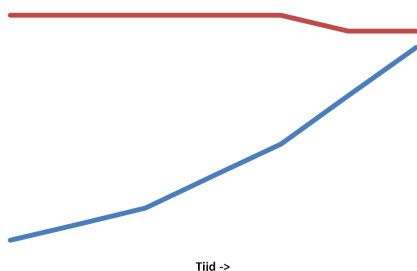
Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen

CELSTEC
celstec.org

Trend AfL - AoL

— assessment FOR learning — assessment OF learning

Assessment for Learning

- Assessment for learning

Voorbeeld:

- Stagebeoordelingen aan de hand van rubrics bij Fysiotherapie
 - Formatief voor de student zodat hij/zij weet wat verwacht wordt, voor de stagebegeleider om te sturen
 - Summatief voor de opleiding om te beslissen of de stage naar 'tevredenheid' is uitgevoerd.

Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen

CELSTEC
celstec.org

Rubric

	Excellent	Goed	Voldoende	Onvoldoende
Criterium 1	omschrijving			
Criterium 2				
Criterium 3				
....				

Onderwijsraad (2011)

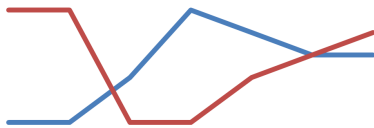
- Voldoende geletterdheid, gecijferdheid en een basale beheersing van het Engels
- In toenemende mate een beroep op competenties zoals
 - probleemoplossend vermogen,
 - kritisch denken,
 - zelfstandigheid,
 - samenwerking en
 - sociale en communicatieve vaardigheden

CELSTEC
celstec.org

Trend Competentie - Kennis

—competentietoetsing —gebruik van kennistoetsen

Tijd ->

Landelijke kennistoetsen

- Landelijke kennisbasis om de kennis en vaardigheden van de studenten in alle hbo-lerarenopleidingen te vergroten en de kwaliteit van de opleidingen te borgen.
- Voor een deel van de kennisbases: landelijke kennistoetsen

Voorbeeld:

- lerarenopleidingen
- www.10voordeleleraar.nl

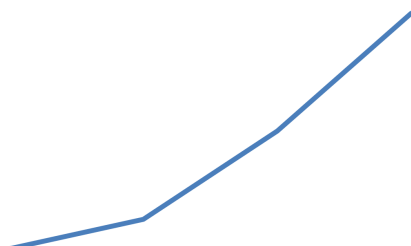
Lectoraat
Eigentijds toetsen en beoordelen

CELSTEC
celstec.org

Trend Digitaal toetsen

—Digitaal toetsen

Tijd ->

Digitale toetsprojecten HO

- Digitaal toetsen met beelden, een extra dimensie (medische specialisten opleidingen, radiologie)
- E-flow Nursing (Hanzehogeschool Groningen, Stichting Leerstation Zorg, Universitair Medisch Centrum Groningen)
- Voortgangstoetsing in de doorstroom mbo-hbo (Onderwijsassistenten – pabo's; Driestar)
- Non Satis Scire (alle 1^e graads lerarenopleidingen)
- Scaffolding Assessment for LeArning (Hogeschool Utrecht, Hogeschool van Amsterdam, Universiteit Utrecht, Vrije Universiteit Amsterdam)

Lectoraat
Eigentijds toetsen en beoordelen

CELSTEC
celstec.org

Digitale toetsprojecten HO

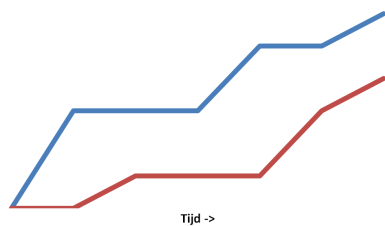
- Van wie is dit portfolio? (De Kempel en Marnix)
- Nieuwe scoreregel voor digitale toetsen (Universiteit van Amsterdam)
- Onbetwist (Open Universiteit Nederland, Technische Universiteit Eindhoven, Universiteit Maastricht, Universiteit Utrecht, Universiteit van Amsterdam)
- Bewust en bekwaam toetsen en beoordelen (HAN, Fontys, Zuyd, VU)
- ...

Eindniveau afgestudeerden

- Commissie externe validering
- Wat gebeurt er:
 - Interne druk:
 - Examencommissies
 - Toetscommissies
 - Directies
 - Externe druk:
 - Politiek
 - Inspectie
 - Maatschappij

Trend Propedeuse eisen

— propedeusenorm — selectie aan de poort

Succesfactoren studievoortgang P (hbo)

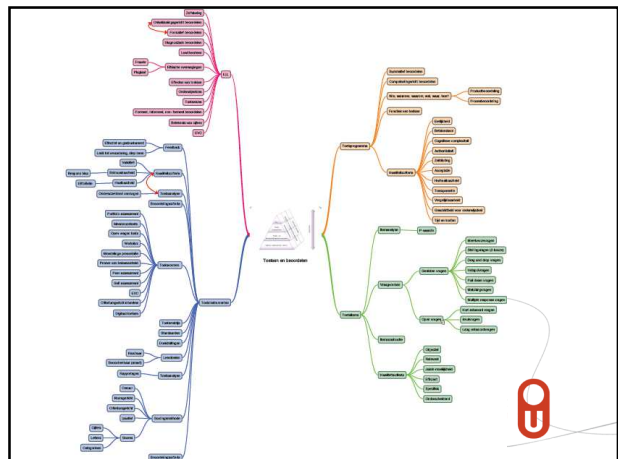
- Invoeren BSA*
 - Studierendement gaat omhoog
 - Een deel van de studenten die de norm niet halen zouden de P wel in twee jaar halen
- Factoren voor uitval op studentniveau**:
 - onvoldoende competenties (deficiënties of specifieke talenten)*
 - geen goed beeld van de studie en of die bij hen past en wat die van hen vraagt*
 - onvoldoende binding, voorafgaande schoolloopbaan, achtergrond (steun omgeving, herkomst, geslacht, leeftijd), aspiratie, motivatie, zelfvertrouwen, sociale integratie
- Factoren voor uitval op opleidingsniveau***:
 - Studiebegeleiding, programmakenmerken (aantal contacturen, aantal parallelle vakken, gemiddeld aantal uren per vak), beoordelen en toetsen, studentgerichtheid

* (Gijbels e.a. 2003)

** (Verbeek, Van Eck, & Glauvé, 2011)

*** (Prins, 1997)

Omvangrijk domein en externe druk

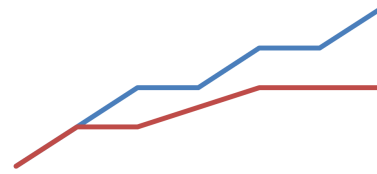

Omvangrijk domein en externe druk

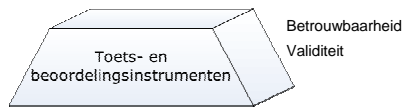
- Wijzigingen in de VHW
- Accreditatiekader

Trend Docent professionaliteit

—bewustzijn —bekwaamheid

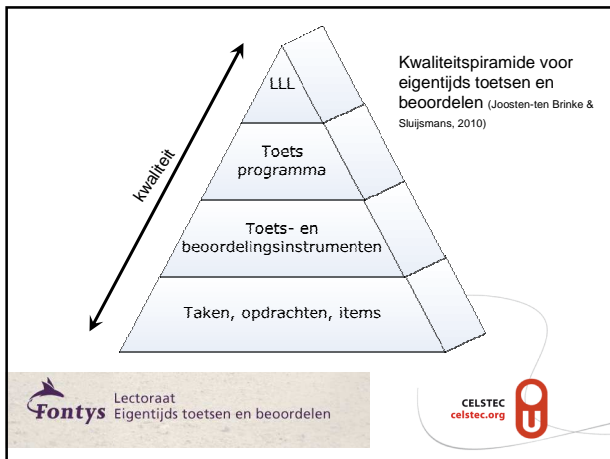
Tijd ->

Kwaliteitskader voor competentie assessment programma's*

- Geschiktheid voor onderwijsdoelen
- Herhaalbaarheid
- Transparantie
- Acceptatie
- Vergelijkbaarheid
- Rechtvaardigheid
- Ontwikkeling van zelfsturend leren
- Betekenisvolheid
- Cognitieve complexiteit
- Authenticiteit
- Onderwijsgevolgen
- Tijd en kosten

*Baartman, e.a., 2007

De kwaliteit van toetsen en beoordelen op alle vier lagen wordt beïnvloed door de kennis en kunde van de betrokkenen.

Fontys Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen

CELSTEC celstec.org

- ### Dilemma's
- Tijd vs. Kwaliteit
 - Transparantie vs. Teaching to the test
 - Differentiatie (teams met rollen)
 - Studentmotivatie:
 - Relevante, eerlijke toetsing
 - Frequent, vroegtijdig, positief geformuleerde inhoudelijke feedback
 - Belevingswereld student
 - Keuzemogelijkheden
 - Juiste moeilijkheidsniveau
 - Betrokkenheid
- Fontys Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen
- CELSTEC celstec.org

- ### Kennis en kunde van de docent
- t.a.v.. toetstaken:
 - De docent kan met behulp van de STAR-methodiek een assessmentgesprek voeren.
 - De docent kan relevante items construeren voor een kennistoets.
 - De docent kent de taxonomie voor leerdoelen van Bloom.
 - ...
- Fontys Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen
- CELSTEC celstec.org

- ### Kennis en kunde van de docent
- t.a.v. toetsinstrumenten:
 - De docent kent de voor- en nadelen van verschillende toetsinstrumenten.
 - De docent kent de verschillen tussen de beoordelingsmodellen normgericht beoordelen, criteriumgericht beoordelen en ipsatief beoordelen.
 - De docent is in staat om een inhoudsvalide toets samen te stellen.
 - ...
- Fontys Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen
- CELSTEC celstec.org

- ### Kennis en kunde van de docent
- t.a.v. toetsprogramma's:
 - De docent is in staat om het toetsprogramma af te stemmen op de doelstellingen van de opleiding.
 - De docent weet hoe formatieve en summatieve toetsen onderdeel uitmaken van een toetsprogramma.
 - De docent kan de kwaliteit van een toetsprogramma onderbouwen aan de hand van de kwaliteitscriteria voor competentie assessment programma's (Baartman)
 - ...
- Fontys Lectoraat Eigentijds toetsen en beoordelen
- CELSTEC celstec.org

Kennis en kunde van de docent

- t.a.v. kwaliteit van toetsen en beoordelen voor de lange termijn (LLL):
 - De docent kent de traditionele versus de constructivistische manier van onderwijzen, leren en beoordelen.
 - De docent kan toetsresultaten gebruiken als feedback naar zichzelf.
 - De docent kent het onderscheid tussen formeel, non-formeel en informeel leren.
 - De docent kan feedforward formuleren (gericht op toekomstig leren)
 - ...

Bedankt voor jullie aandacht!

desirée.joosten-tenbrinke@ou.nl
d.tenbrinke@fontys.nl